

holdstalsvalg til Folketinget. Men naar det ærede Medlem fra Æbeltoft vil Forhandlingens Vej og bebrejder os andre, at vi begynde med Knytnæve og Trumfer i Bordet, hvorfor i Alverden begynde saa det ærede Medlem fra Æbeltoft og hans Kollega, det ærede Medlem fra Ringkøbing, ikke med at gaa ind paa Forholdstalsvalg til Folketinget for derefter at sige til Højre: Saa gøre I vel os den Indrømmelse, I have lovet: en forandret Sammensætning af Landstinget. Hvorfor gør det ærede Medlem ikke det? Det ærede Medlem taler om, at der er Mulighed for hans begrænsede Grundlovsændring, for den lille Grundlovsændring, og samtidig gør han ikke den fjerneste Indrømmelse paa det Punkt, hvor han ved, at Indrømmelsen maa komme, nemlig paa Spørgsmaalet om Forholdstalsvalgmaaden til Folketinget. Jeg ser ikke, at en saadan Politik røber den mindste Villighed, tværtimod. Det er der, det ærede Medlem fra Æbeltoft skal begynde. Jeg spørger derfor under denne Forhandling det ærede Medlem fra Æbeltoft, og jeg spørger det ærede Medlem fra Ringkøbing: Ville de Herrer gaa ind paa Forholdstalsvalg til Folketinget, naar Højre samtidig opgiver den privilegerede Valgret til Landstinget. (*En Stemme: Ja*). Hvem siger Ja? (*Sabroe: Det var en Højremand*). Det var ikke Højre, der blev spurgt. Jeg afventer altsaa Svar fra den ærede Ordfører for Delegationspartierne, thi jeg antager ikke, det endnu er kommet saa vidt, at Højre kan svare paa deres Vegne.

Det ærede Medlem fra Æbeltoft (N. Neergaard) udtalte i Efteraaret under Sagens første Behandling, at nu vilde det vise sig, og han føjede til: i Løbet af faa Maaneder, om der var Spor af Mulighed for at komme frem ad den lille, den begrænsede Grundlovsændrings Vej, og hvis det skulde vise sig, at der ingen Mulighed var, vilde han ogsaa gaa med til at prøve den store, omfattende, dybtgaaende Grundlovsændrings Vej. Men der er jo ikke i Øjeblikket mindste Mulighed for at komme frem ad den lille Grundlovsændrings Vej. Det Forslag til en Forandring af Grundlovens §§ 30, 31 og 32, de Herrer her stille, er politisk dødfødt, er ogsaa formelt umuligt, hvad jeg allerede har paavist. De kunne ikke faa Flertal derfor i dette Ting og endnu mindre i det andet. De kunne ikke med dette Forslag komme frem ad Forhandlingens Vej, de kunne ikke faa Højre med dertil. Det kunne de ikke af to Grunde: for det første, fordi Højre

holder paa Forholdstalsvalgmaaden, og for det andet, fordi Højre meget godt ser, at skulle vi overhovedet komme til en Grundlovsændring, den være af hvilket som helst Indhold, den vil, saa rejser Spørgsmaalet om de kongevalgte Landstingsmænds Opfølgelighed sig. Et af Udvalgsmedlemmerne, det ærede Medlem fra Kerteminde (A. P. Andersen), betoner det ganske overordentlig skarpt, saa skarpt, at han siger, at han overhovedet ikke vil stemme for nogen som helst Grundlovsændring, den være af hvad Art, den være vil, fordi derved rejser Spørgsmaalet om de kongevalgtes Opfølgelighed sig, og han vil hverken direkte eller indirekte være med til paa nogen Maade at bemyndige Regeringen til at opløse Landstinget og de kongevalgte. Det vide de Herrer meget godt, at det Spørgsmaal rejser sig.

Derfor tror jeg heller ikke, at man kan gennemføre Forholdstalsvalg ensidigt og udelukkende til Folketinget uden samtidig at røre ved Landstinget. Hvis Forholdstalsvalgmaaden til Folketinget var den eneste Vej, ad hvilken man kunde faa Valgrettens Lighed gennemført, hvis alle andre Veje vare lukkede, skulde jeg for mit Vedkommende i og for sig som sidste Udvej til at faa Valgrettens Lighed gennemført ikke have noget imod at gaa med til Forholdstalsvalg til Folketinget i den Form, hvori man nu synes at kunne blive enig om den i Forbindelse med Enkeltmandskredse og med Bevarelse af disses Fordele. Men jeg følger samtidig til, at det vilde være naturligt og i høj Grad heldigt at forhandle om Landstingets Valgmaade, fordi de to Valgmaader nu en Gang korresponderer, fordi man ikke kan lægge det ene Ting om uden samtidig at lægge ogsaa det andet Ting om, thi der er et vist Forhold, en Symmetri, og der bør være en vis Symmetri i enhver Forfatning. Men dernæst tror jeg ogsaa, at det er umuligt, fordi Forholdstalsvalgmaadens Gennemførelse til Folketinget betyder en Grundlovsændring, og vi faa den altsaa ikke ved det førstkommande Valg. Vi skulde have det gennem en Grundlovsændring, det betyder Landstingets Opløsning, og det betyder, at Spørgsmaalet om de kongevalgtes Opfølgelighed rejser sig. Jeg vil spørge de ærede Medlemmer, om man tror, at man ad Forhandlingens Vej kan komme udenom dette Spørgsmaal uden at røre ved Landstingets Sammensætning; jeg tror det ikke. Der er en anden Vej, det er at afskaffe de kongevalgte. Den Vej er farbar, det ærede Medlem fra Kerteminde